

Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 17. januar 2017 kl. 09:15.

Møterom 546

Innkalles:

Bjørnar Borvik (leder) (a)
Bjørn Henning Østenstad (a)
Anneken Sperr (a)
Jonas Jensen (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Håvard Njølstad (d)
Julie Værnø (d)

Sekretær: joanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 28. februar 2017 kl. 09:15, 546.

Sak 1/17	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Dagsorden:
Sak 2/17	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 29. november 2016. Godkjent på sirkulasjon 1. desember 2016 OBS – <i>ekstern lenke – må lastes ned separat.</i>
2	Fullmaktsvedtak a) JUS112 Arve- og familierett Litteratur b) JUS243 Alminnelig formuerett Litteratur c) JUS276-2-B European Human Rights. Redaksjonelle endringer d) JUS286-2-A Constitution and Politics. Litteratur e) JUS288-2-A Hjelpemiddel til eksamen; korrigert angivelse av lovlig kompendium Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Joanne.spjelkavik@uib.no
3	Kandidatundersøkelsen 2016.
Sak 3/17	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Karakterstatistikk masteroppgaver UiB, UiO, UiT h13-v16. Notat fra studieadministrasjonen.
SU uttaler	Studieutvalget kan ikke si seg tilfreds med resultatene fra våren 2016 for Bergens vedkommende, ut fra myndighetenes og vår målsetning om bredere bruk av karakterskalaen. Utvalget mener likevel at vi bør la nåværende ordning – herunder det nye sensorbrevet fra høsten 2016 – virke i alle fall et helt studieår før vi eventuelt vurderer ytterligere tiltak. Oversikten med saksframstilling og uttalelse oversendes fakultetsstyret til orientering.
2	Klagestatistikk H14-V16. Notat fra studieadministrasjonen.
SU uttaler	- Det foreslås at en eksplisitt gjennomgang av foregående års sensur og klagesensur gjøres til fast del av den periodiske emneevalueringen. - Problemstillinger og ideer og innspill til forbedringer rundt sensur og klagesensur holdes på dagsorden i undervisningsfaglige sammenhenger de nærmeste årene. - Orienteringen og studieutvalgets uttalelse oversendes fakultetsstyret til orientering.

Vedtakssaker	
Sak 4/17	Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. Tilføyelse i § 3-4 nr. 1 bokstav c punkt iii og § 3-4 nr. 3 bokstav a om gjentak av bestått masteroppgave. Forslag fra studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	I Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen gjøres tilføyes som angitt i fet skrift. Tilføyelsene tar ikke sikte på å endre gjeldende rettsstilstand. § 3-4 nr. 1 bokstav c punkt iii: «Eksamen i ett og samme kurs kan gjentas inntil to ganger (se 3.b) nedenfor for tellende forsøk), likevel med de begrensningene som går fram av punkt iv til vii nedenfor. Bestått masteroppgave kan ikke gjentas. » § 3-4 nr. 3 bokstav a: «Man kan framstille seg til samme eksamen inntil tre ganger, se punkt b) under for tellende forsøk. Bestått masteroppgave kan ikke gjentas. »
Sak 5/17	Møtekalenderen for våren. Forslag om endring.
Vedtaksforslag	Møtene 21. mars og 25. april slås sammen til ett møte som legges til mandag 3. april.
Sak 6/17	JUS134-KINA. Presisering i emnebeskrivelsen. Forslag fra studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	«For å kunne bli tildelt plass på særskilt grunnlag, må studentane enten ha kinesisk språkkompetanse på eit visst nivå, eller dei må ha formalkompetanse om kinesisk kultur, historie, eller samfunnsliv. Erfaring frå Kina i form av lengre opphald i landet kan også vere tilstrekkeleg.» settes inn i emnebeskrivelsen som utdyping av kravet om å kunne «dokumentere tidlegare erfaring frå Kina eller ei særleg interesse for Kina og kinesisk rett».
Sak 7/17	Søknad om forhåndstilsagn om fritak fra krav om engelsk spesialemne.
Vedtaksforslag	Det åpnes ikke for at engelsk emne på bachelornivå kan oppfylle kravet om engelskspråk i spesialemneporteføljen hos oss.
Sak 8/17	JUS254-2-A Politirett. Hjelpemiddel til eksamen. Bakgrunnen er at det er kommet en ny instruks som ikke fins i regelsamlingen som er tillatt hjelpemiddel til eksamen.
Vedtaksforslag	Særtrykk av våpeninstruksen føyes til på listen over tillatte hjelpemidler til eksamen i JUS254-2-A Politirett med virkning fra V17.
9/17	Oppgaveutvalg. Forslag fra studieadministrasjonen.
Vedtaksforslag	- I forbindelse med ansettelsen av arbeidsgruppeledere blir det i vårsemesteret sendt ut en forespørsel til eksisterende arbeidsgruppeledere om de ønsker å fortsette i jobben. Denne forespørselen vil fra vårsemesteret 2017 også omfatte en forespørsel om de kan tenke seg å sitte i oppgaveutvalg for studieåret 2017/2018. - Studentrepresentantene til oppgaveutvalgene velges ut i en prosess som gjennomføres parallelt med ansettelsen av nye arbeidsgruppeledere. - I tillegg til den opprinnelige søknaden til jobben som arbeidsgruppeleder og det nye intervjuet for arbeidet i oppgaveutvalget, kan fakultetets erfaringer med vedkommende som arbeidsgruppeleder tillegges vekt, herunder resultatet av den årlige spørreundersøkelsen som gjøres blant studentene i gruppene. - Åtte studentrepresentanter utnevnes av fakultetet – to for hvert studieår. - Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. - Studentrepresentantene skal ikke sitte i oppgaveutvalg for det studieåret der de er arbeidsgruppeleder.
10/17	JUS124 Tingsrett. Emneansvar fra og med H17. Forslag fra Myklebust/Nordtveit.
Vedtaksforslag	Fra og med studieåret 2017/18 deles kursansvaret for JUS124 Tingsrett 50/50 mellom Ingunn Elise Myklebust og Ernst Nordtveit.

Eventuelt

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 2/17 – 3**Kandidatundersøkelsen 2016**

SiB har gjennomført en ny kandidatundersøkelse i 2016. Den omfatter kandidater som avsluttet høyere utdanning ved UiB, NHH og HiB i 2014.

Undersøkelsen finnes her: http://www.sib.no/no/raadgivning/jobbklar/copy_of_kandidatundersokelsen-1/kandidatundersokelsen-2016/view og er presentert her: <http://www.uib.no/aktuelt/100678/mastergrad-gir-jobb>

Hovedinntrykket oppsummeres slik: **«Kandidatundersøkelsen 2016 finner at majoriteten av kandidatene fra utdanningsinstitusjonene i Bergen er veltilpassede på arbeidsmarkedet.»** Bildet nyanseres videre: «Sammenlignet med 2011 har imidlertid arbeidsledigheten gått opp, det er færre som får relevant arbeid og det er blitt vanligere å måtte sende et høyt antall jobbsøknader for å få jobb. Kandidater med bakgrunn fra ingeniørutdanning og matematisk-naturvitenskapelige fag, som tidligere har hatt det enkelt på arbeidsmarkedet, har det betydelig vanskeligere i 2016. Et noe tyngre arbeidsmarked gjør at kandidatene i større grad vektlegger stabilitet og trygghet som faktorer i arbeidssøkingen. Et interessant poeng er at aktivitet utenfor studiene synes å påvirke mulighetene for å få relevant arbeid i betydelig grad.»

Spesifikt for våre studenter:

- De ønsker seg mer praksis i studiet (91 %)
- Ingen av våre kandidater var arbeidsledige – UiB-snittet er 6 %. 98,2 % av våre kandidater er i fulltidsjobb, det er størst andel av alle UiBs fakulteter. (Deltid er frivillig for de to det gjelder.) 92 % opplever at de er i relevant jobb, UiB-snittet er 80 % - 83 % for alle med mastergrad.
- De som ikke har relevant jobb anser at sentrale grunner til det er «for mange andre med samme utdanning», «for lite relevant yrkeserfaring» og «for dårlige karakterer» - i den rekkefølgen. Vårt fakultet skiller seg klart ut med hensyn til karakterer som forklaringsfaktor. Våre kandidater skiller seg også ut idet de *ikke* anser «Studiestedet for dårlig til å formidle kompetansen» og «For lite yrkesrettet utdanning» som sentrale forklaringsfaktorer. 90 % av våre kandidater har jobb på det geografiske stedet de ønsket, det er høyest av alle.
- 43 % av 2014-kullet er beskjeftiget i offentlig sektor, 54 % i privat. De resterende 4 % er i «Organisasjon». UiB-snittet er hhv 57, 38 og 5 %
- Gjennomsnittsinntekten rangerer fakultetene slik: MOF, [UiB-snitt], MatNat, JUS, PSYK, SV, HF. Medianinntekten rangerer oss slik: MOF, PSYK, JUS, [UiB-median] HF, MatNat, SV. Våre kandidaters inntekt viser imidlertid det klart minste standardavviket, hvilket indikerer at lønnen er relativt lik for alle i kullet.
- I likhet med de øvrige profesjonsstudiene, har våre kandidater rangert «Jobb/yrkesmuligheter etterpå» som den klart viktigste enkeltfaktoren for valg av studium. Deretter følger Lønn – Status – Få brukt gode karakterer i den rekkefølgen. Det er samme rekkefølge for alle profesjonsstudiene.
- På spørsmålet «I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?» har våre kandidater høyest score – dvs best tillit

til utdannelsen i så måte. Rapporten har imidlertid vist at både arbeidsgivere og kandidater anser at evne til samarbeid er sentralt i forventet kompetanse, men kandidatene rapporterer at dette i liten grad formidles gjennom studiet.

- 72 % av våre kandidater ville valgt samme studium igjen – det er klart best av alle fakulteter, for UiB er tallet 50 %. 21 % av våre kandidater vurderte å slutte underveis – UiB-snittet er 19 %. Over halvparten av dem som vurderte å slutte, oppgir «krevende studie» som årsak.
- 84 % av våre kandidater jobbet under studiet, det er litt over UiB-snittet, men bare MatNat og SV har lavere andel. 56 % av våre kandidater hadde verv i en organisasjon, det er klart over UiB-snittet (43 %), og høyest av alle fakultetene.
- 53 % av våre kandidater reiste ut under studiet; 48 % på utveksling 5 % på eget initiativ. Vi har størst andel utveksling, men PSYK har mange som reiser på eget initiativ, og har samlet større innslag av utenlandsstudier.
- 21 % av masteroppgavene våre hadde tema utarbeidet i samarbeid med en ekstern virksomhet. Av disse anså 43 % at dette samarbeidet bidro til at de fikk en bestemt jobb.

[Tilbake til sakslisten](#)

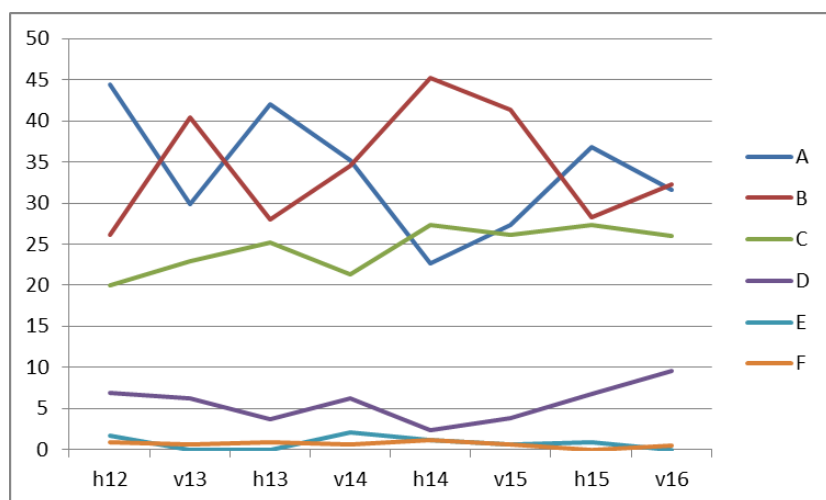
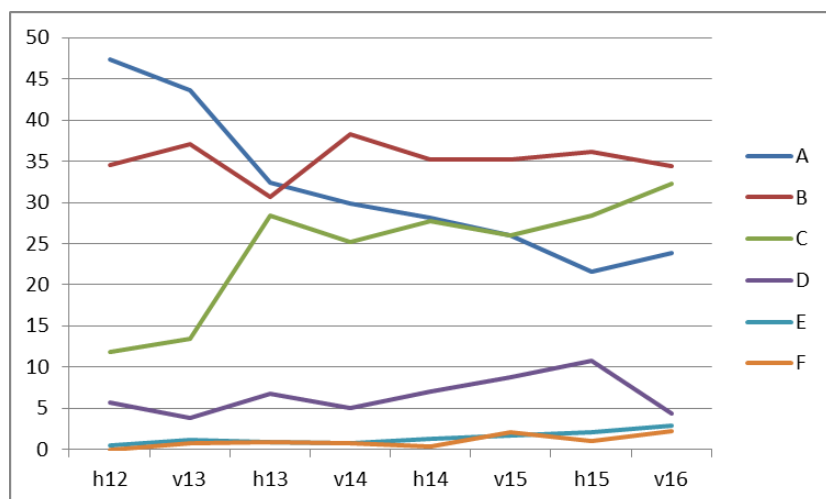
Sak 3/17 – 1**Karakterstatistikk masteroppgaver UiB, UiO, UiT h13-v16.**

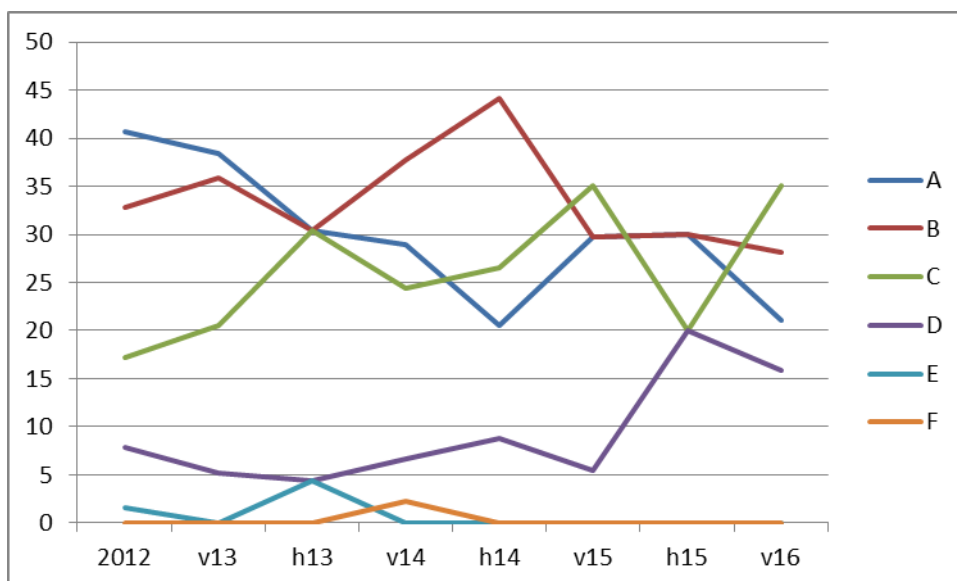
Etter implementeringen av «fellesprosjektet» for masteroppgaver ved UiB, UiO og UiT (fakultetsstyresak 51/15, 9. juni 2015), har SU og styret ønsket å holde øye med utviklingen særlig av karaktersetting.

Vi har nå klar statistikken til og med våren 2016 – se vedlagte.

Vi ser at Bergen nå henger etter de to andre med hensyn til å redusere topptyngden i karakterbruken – våren 16 hadde vi 32 % A, Oslo og Tromsø hadde hhv 24 og 21 %. Hvis vi slår sammen A og B hadde vi 64 %, Oslo hadde 58 % og Tromsø hadde 49 %. C var fordelt hhv 26, 32 og 35 %. D/E var fordelt hhv 10, 7 og 16 %. Grovt sagt har Oslo «tatt igjen» manglende A'er i Cer, mens Tromsø i større grad har tatt dem igjen med Der og Eer.

Her er vi hvordan karakterbruken har beveget seg over tid på de tre institusjonene:

Bergen:**Oslo:****Tromsø:**

Universitets- og høyskolerådet har hvert år en undersøkelse av karakterbruken i uh-sektoren. Undersøkelsen er rotfestet i Kvalitetsreformens målsetning om en entydig karakterskala og –bruk over sektoren. Sektorens fagområder blir undersøkt etter en femårsplan, og i 2016 var blant annet juridiske fag gjenstand for undersøkelse (fakultetsstyresak 96/16, 13. desember 2016). I UHRs gjennomgang og presentasjon av karakterbruken for juridiske fag, ble dette fellesprosjektet holdt fram som eksempel på «good practice» i sektoren. UHR anser at dette sammen med at vi tok ut veileder fra sensur, har virket til en reduksjon i bruken av A og B i forhold til det vi har sett i «toppårene»

Vi har laget et avsnitt i sensorbrevene som gikk ut høsten 2016 der vi retter særlig oppmerksomhet mot de nye karakterbeskrivelsene og tilsiktet bruk av disse (fakultetsstyresak 48/16, den 7. juni 2016). Det gjenstår ennå å se om dette gir seg utslag i mindre topptung karaktersetting. En oversikt over karaktersetting for høsten 2016 vil ikke komme før klagesensurvedtakene foreligger.

Etter administrasjonens oppfatning bør vi la gjeldende ordning virke hele studieåret 2016/2017 for deretter å vurdere om resultatene dette studieåret påkaller ytterligere tiltak, eventuelt i en samordning med Oslo og Tromsø.

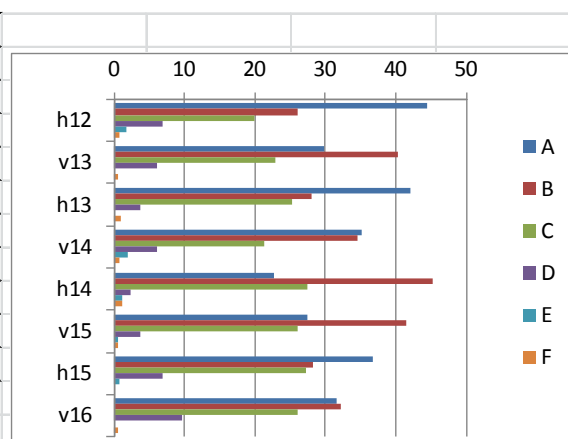
Forslag til uttalelse:

Studieutvalget kan ikke si seg tilfreds med resultatene fra våren 2016 for Bergens vedkommende, ut fra myndighetenes og vår målsetning om bredere bruk av karakterskalaen.

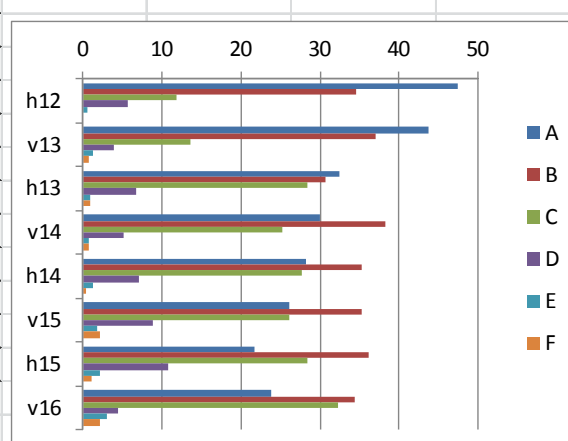
Utvalget mener likevel at vi bør la nåværende ordning – herunder det nye sensorbrevet fra høsten 2016 – virke i alle fall et helt studieår før vi eventuelt vurderer ytterligere tiltak.

Oversikten med saksframstilling og uttalelse oversendes fakultetsstyret til orientering.

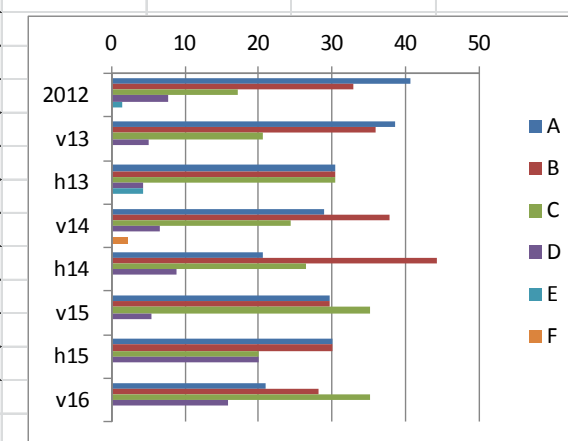
Absolutte tall								Prosentter							
30 studiepoeng Bergen															
	A	B	C	D	E	F	Totalt		A	B	C	D	E	F	
h12	51	30	23	8	2	1	115	h12	44	26	20	7	2	1	
v13	48	65	37	10	0	1	161	v13	30	40	23	6	0	1	
h13	45	30	27	4	0	1	107	h13	42	28	25	4	0	1	
v14	51	50	31	9	3	1	145	v14	35	34	21	6	2	1	
h14	19	38	23	2	1	1	84	h14	23	45	27	2	1	1	
v15	43	65	41	6	1	1	157	v15	27	41	26	4	1	1	
h15	43	33	32	8	1	0	117	h15	37	28	27	7	1	0	
v16	56	57	46	17	0	1	177	v16	32	32	26	10	0	1	
	356	368	260	64	8	7	1063								
%	33	35	24	6	1	1	100								

Absolutte tall								Prosentter						
30 studiepoeng Oslo														
	A	B	C	D	E	F	Totalt		A	B	C	D	E	F
h12	100	73	25	12	1	0	211	h12	47	35	12	6	0	0
v13	113	96	35	10	3	2	259	v13	44	37	14	4	1	1
h13	72	68	63	15	2	2	222	h13	32	31	28	7	1	1
v14	82	105	69	14	2	2	274	v14	30	38	25	5	1	1
h14	64	80	63	16	3	1	227	h14	28	35	28	7	1	0
v15	74	100	74	25	5	6	284	v15	26	35	26	9	2	2
h15	42	70	55	21	4	2	194	h15	22	36	28	11	2	1
v16	65	94	88	12	8	6	273	v16	24	34	32	4	3	2
	612	686	472	125	28	21	1944							
%	31	35	24	6	1	1	100							

Absolutte tall								Prosentter						
30 studiepoeng Tromsø														
	A	B	C	D	E	F	Totalt		A	B	C	D	E	F
h12	26	21	11	5	1	0	64	2012	41	33	17	8	2	0
v13	15	14	8	2	0	0	39	v13	38	36	21	5	0	0
h13	7	7	7	1	1	0	23	h13	30	30	30	4	4	0
v14	13	17	11	3	0	1	45	v14	29	38	24	7	0	2
h14	7	15	9	3	0	0	34	h14	21	44	26	9	0	0
v15	11	11	13	2	0	0	37	v15	30	30	35	5	0	0
h15	6	6	4	4	0	0	20	h15	30	30	20	20	0	0
v16	12	16	20	9	0	0	57	v16	21	28	35	16	0	0
	97	107	83	29	2	1	319							
%	30	34	26	9	1	0	100							

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 3/17 – 2

Utviklingen med hensyn til sensurklager.

Vi fikk ordningen med blind klagesensur fra august 2014. Vi så en krapp endring i så vel klagetilbøyelighet som endringstilbøyelighet; begge deler økte. Se presentasjon til SU 14. mai 2016 (sak 36/16) og fakultetsstyrets sak 51/16.

Studieadministrasjonen har nå oppdatert oversikten over klagetilbøyeligheten (bare sensurklager) med tall for studieåret 2015/2016, se tabell under.

Vi ser at **klagetilbøyeligheten** er omtrent den samme – 14,9 % mot 14,7 % året før.

Videre ser vi at den store økningen i **tilbøyelighet til endring** er opprettholdt med bare en helt marginal reduksjon; andelen uendret er 47,7 % mot 46,6 % året før.

Vi ser at **endring til gunst** har en økning – fra 38,5 % til 42,4 %.

Tilsvarende har **endring til ugunst** blitt redusert fra 15,1 % til 9,9 %. Det er en reduksjon på godt over 30 %.

At tallene for endring – og fordelingen gunst/ugunst – er som de er, framstår som noe overraskende, ettersom studiedekanen i samarbeid med emneansvarlige har iverksatt tiltak i studieåret 2015/16 for å sikre at nivået fra ordinær sensur ble videreført til klagesensuren (brev 17. november 2016). Vi kan selvsagt ikke si at tiltakene *ikke* har virket; vi vet ikke hvordan resultatene hadde vært uten disse tiltakene. Vi kan konstatere at klagesensuren berører emnenes karakternivå. Denne effekten skal likevel ikke overdrives: Summen av ikke påklagd og ikke endret sensurvedtak var i 2015/16 92,2¹ % av all sensur.

For de obligatoriske emnene har vi en oversikt over hvor store endringene er:

Uendret	495	47,73 %		
Endring	542	52,27 %		464
Til gunst	449	82,84 %		71
Til ugunst	93	17,16 %		7
Til gunst				
Fra C til A	6	1,34 %		
Fra C til B	60	13,36 %		
Fra D til B	25	5,57 %		
Fra D til C	230	51,22 %		
Fra E til B	1	0,22 %		
Fra E til C	30	6,68 %		
Fra E til D	65	14,48 %		
Fra F til B	1	0,22 %		
Fra F til C	5	1,11 %		
Fra F til D	7	1,56 %		
Fra F til E	19	4,23 %		
Totalt	449	100,00 %		
Til ugunst				
			En karakter	85,61 %
			To karakterer	13,10 %
			Mer enn to karakterer	1,29 %
				100,00 %

¹ 85,1 % av all sensur ble ikke påklaget. 47,7 % av den påklagde sensuren (=7,1 % av all sensur) ble ikke endret.

Fra B til C	2	2,15 %
Fra C til D	62	66,67 %
Fra C til E	1	1,08 %
Fra D til E	21	22,58 %
Fra D til F	2	2,15 %
Fra E til F	5	5,38 %
Totalt	93	100,00 %

Vi ser at det overveiende flertallet av endringer er på én karakter, men vi har seks forekomster av endring med tre karakterer og én forekomst med endring på fire karakterer (fra F til B i JUS242 Rettergang). Vi har utarbeidet en matrise som viser i detalj hvordan alle endringene har vært for hvert enkelt emne de to siste studieårene – se nederst i saken.

Hovedproblemet med endringene er neppe det totale karakternivået – verken i de enkelte emner eller i programmet som helhet. Endringene i klagesensuren reiser imidlertid (minst) to andre problemstillinger: For det første vil de store endringene rokke ved tilliten til sensuren, selv om de er få. For det andre gir den høye tilbøyeligheten til endring (52,3 %) grunn til å spørre om grunnlaget eller referanserammene for sensuren faktisk er det samme for ordinær sensur som for klagesensur. Forutsetningen er helt utvilsomt at rammene skal være de samme – dette er selvsagt, og det har vært særlig poengtert som begrunnelse for blind klagesensur. De tiltakene vi har satt i verk for å kvalitetssikre klagesensuren har tatt sikte på å sikre nettopp dette.

Begge disse forholdene er *faglige og kvalitative*.

Studieutvalget uttaler:

- Det foreslås at en eksplisitt gjennomgang av foregående års sensur og klagesensur gjøres til fast del av den periodiske emneevalueringen.
- Problemstillinger og ideer og innspill til forbedringer rundt sensur og klagesensur holdes på dagsorden i undervisningsfaglige sammenhenger de nærmeste årene.
- Orienteringen og studieutvalgets uttalelse oversendes fakultetsstyret til orientering.

	Klage%	Uendret %	Gunst %	Ugunst %	Kontr
Studieår 14/15					
EXFAC Juridisk forprøve	0,0	0,0	0	0,0	
JUS111 Forvaltningsrett I	14,9	51,0	36,7	12,2	100,0
JUS112 Arve- og familierett	15,4	46,6	20,7	32,8	100,0
JUS113 Kontraktsrett I	17,0	58,7	25,4	15,9	100,0
JUS114 Juridisk metode	13,9	44,7	40,4	14,9	100,0
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	13,3	41,7	50,0	8,3	100,0
JUS122 Erstatningsrett	16,4	53,4	36,2	10,3	100,0
JUS123 Forvaltningsrett II	18,8	53,0	43,9	3,0	100,0
JUS124 Tingsrett	20,1	45,3	29,3	25,3	100,0
JUS131 Kontraktsrett II	16,5	46,9	39,1	14,1	100,0
JUS132 Pengekravsrett	19,4	52,2	31,9	15,9	100,0
JUS133 Rettskilde- og metodelære	16,6	35,2	40,7	24,1	100,0
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	18,0	50,9	47,2	1,9	100,0
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	17,8	52,7	40,0	7,3	100,0
JUS241 Strafferett	18,0	23,8	57,5	18,8	100,0
JUS242 Rettergang	25,3	42,1	50,8	7,1	100,0
JUS243 Alminnelig formuerett	26,0	51,1	28,1	20,7	100,0
JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng	14,1	44,1	47,1	8,8	100,0
Spesialemner samlet	5,4	45,1	31,0	23,9	100,0
Samlet (alle emner unntatt phd)	14,7	46,3	38,5	15,1	100,0
Studieår 15/16 (kontr separat)					
EXFAC Juridisk forprøve	0,6	100,0	0,0	0,0	100,0
JUS111 Forvaltningsrett I	12,2	47,6	47,6	4,8	100,0
JUS112 Arve- og familierett	14,1	34,1	52,3	13,6	100,0
JUS113 Kontraktsrett I	16,1	46,4	48,2	5,4	100,0
JUS114 Juridisk metode	11,4	28,9	71,1	0,0	100,0
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	21,1	47,7	46,2	6,2	100,0
JUS122 Erstatningsrett	24,1	52,5	18,8	28,8	100,0
JUS123 Forvaltningsrett II	14,3	58,1	41,9	0,0	100,0
JUS124 Tingsrett	16,7	65,5	23,6	10,9	100,0
JUS131 Kontraktsrett II	19,9	52,9	41,2	5,9	100,0
JUS132 Pengekravsrett	23,4	62,3	22,1	15,6	100,0
JUS133 Rettskilde- og metodelære	19,2	53,2	42,6	4,3	100,0
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	25,3	33,3	65,2	1,5	100,0
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	23,3	62,9	33,9	3,2	100,0
JUS241 Strafferett	26,6	36,9	47,6	15,5	100,0
JUS242 Rettergang	29,8	41,0	52,1	6,8	100,0
JUS243 Alminnelig formuerett	18,1	44,6	50,0	5,4	100,0
JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng	13,9	48,8	41,5	9,8	100,0
Spesialemner samlet	5,7	48,2	35,3	16,5	100,0
Kontinuasjonseksamen samlet	17,2	46,3	42,7	11,0	100,0
Samlet (alle emner unntatt phd)	14,9	47,7	42,4	9,9	100,0
Samlet, også for tidligere studieår					
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 15/16	14,9	47,7	42,4	9,9	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 14/15	14,7	46,3	38,5	15,1	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 13/14	10,1	77,5	19,0	3,5	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 12/13	9,0	83,6	14,0	2,3	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 11/12	8,7	83,2	13,9	3,0	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 10/11	11,2	82,6	15,3	2,2	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 09/10	11,4	82,1	14,7	3,2	
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 08/09	10,5	Vedtaket er mangelfullt registrert			
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 07/08	9,9	Vedtaket er mangelfullt registrert			

Matrisen her viser samtlige endringer som er gjort i klagesensuren for obligatoriske emner de to siste studieårene. De gule rutene viser uendret, det som er over de gule er til gunst, de som er under er til ugunst. Større avstand fra gul rute tilsier større avvik i klagesensuren.

2014/2015						2015/2016					
	Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F		Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F
JUS111 Forvaltningsrett I						JUS111 Forvaltningsrett I					
Til A		2				Til A					
B	1	5	2			B		3			
C		12	7	1		C		13	15	2	
D		2	11	1		D		1	6		
E			3			E			1	1	
F				1		F					
JUS112 Arve- og familierett						JUS112 Arve- og familierett					
Til A		1				Til A					
B			1			B		2	3		
C		8	6	2		C		6	10		
D		11	13	2		D		2	8	4	1
E		3	5	3		E			2	1	3
F					1	F			1	1	
JUS113 Kontraktsrett I						JUS113 Kontraktsrett I					
Til A						Til A					
B		8	2			B	1	2	2		
C		18	3			C		12	16	5	
D		4	14	2		D		2	13	1	
E			5	2		E			1		1
F				1		F					
JUS114 Juridisk metode						JUS114 Juridisk metode					
Til A		1				Til A		4			
B		4	3			B		3	6		
C		11	10			C		4	12	1	
D		4	8	1		D			5		
E			3	1		E				1	1
F						F					1
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner						JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner					
Til A						Til A					
B	1	7	2			B		5	1		
C		9	11	1		C		16	21		
D		1	9	2		D		4	13	3	
E		1	2		1	E				2	
F						F					
JUS122 Erstatningsrett						JUS122 Erstatningsrett					
Til A						Til A					
B		4	4			B					
C	2	21	9			C		17	6	7	
D		3	10	3		D		11	21	7	
E						E			9	4	1
F						F				3	
JUS123 Forvaltningsrett II						JUS123 Forvaltningsrett II					
Til A						Til A					
B		5				B		3	1		
C		26	15			C		17	12		
D		2	9	8		D			6	2	
E						E				1	
F						F					
JUS124 Tingsrett						JUS124 Tingsrett					
Til A						Til A					
B	1					B		1			
C		19	10	1		C	1	25	9	1	
D	1	13	11	2		D		4	11	2	
E		2	2			E			1		
F			1			F					

2014/2015						2015/2016					
	Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F		Fra B	Fra C	Fra D	Fra E	Fra F
JUS131 Kontraktsrett II						JUS131 Kontraktsrett II					
Til A						Til A					
B	1	3	5			B		8	2		
C		18	10			C		25	15	1	
D		4	5	4		D		3	10	2	
E			2		1	E			1	1	
F		1				F					
JUS132 Pengekravsrett						JUS132 Pengekravsrett					
Til A	1	1				Til A					
B	2	2				B		6	2		
C	2	22	14			C		30	7	1	
D		7	11	1		D		10	18		
E		1				E			1		1
F				2	1	F			1		
JUS133 Rettskilde- og metodelære						JUS133 Rettskilde- og metodelære					
Til A						Til A					
B		7	3			B		4			
C	2	15	11	1		C		15	12	2	
D	1	8	4			D		2	9	2	
E			2			E				1	
F						F					
JUS134 Retts historie og komparativ rett						JUS134 Retts historie og komparativ rett					
Til A						Til A					
B		3				B		1	2		
C	1	22	18	4		C		12	25	5	
D			4			D		1	10	9	
E						E					1
F						F					
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter						JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter					
Til A						Til A					
B		8	1			B		5			
C		18	10			C		17	12		
D		3	10	3		D		1	19	4	
E						E		1		3	
F						F					
JUS241 Strafferett (* mangler data for 18 uendrete karakterer (60 end)						JUS241 Strafferett					
Til A	1	3				Til A		1			
B	*	20	4	1		B		4	3		
C		*	14	2		C	1	19	25	5	
D		2	*			D		13	19	11	
E		2	6	*		E			2		
F		1	2	2	*	F					
JUS242 Rettergang						JUS242 Rettergang					
Til A						Til A		1			
B	1	8	5	1	1	B		13	3		1
C		13	18	6	1	C		18	20	4	2
D			15	10	3	D		6	23	10	2
E			2	3	1	E			2	5	5
F				1	2	F					2
JUS243 Alminnelig formuerett						JUS243 Alminnelig formuerett					
Til A	1	1				Til A					
B	1	5	4			B		2		1	
C		10	9	1		C		11	11	2	3
D		7	17	3		D		2	19	8	4
E		2	7	12	2	E			1	3	6
F		1	2	9	21	F				1	

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 4/17**Endring i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen**

I emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng er det opplyst under «Vurderingsformer» at «Studenter som har fått vurdert masteroppgave til bestått karakter, kan ikke levere denne eller annen oppgave til ny vurdering.»

Forholdet reguleres av § 6.8 nr. 4 i Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen. Der er hovedregelen at bestått masteroppgave kan leveres på nytt én gang, men at fakultetet kan fastsette andre regler. Vi har altså hjemmel til å fravike denne bestemmelsen.

Av eksamens- og gjentakreglene i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen går det imidlertid ikke fram at masteroppgaven er unntatt fra hovedreglene om gjentak av eksamen (hovedsakelig «tregangersregelen»). Forslaget her går ut på at vi gjør tilføyelser i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen sånn at regelsettet blir konsistent også med hensyn til gjentak av masteroppgaven.

På denne bakgrunn foreslås følgende:

I Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen gjøres tilføyelser som angitt i fet skrift. Tilføyelsene tar ikke sikte på å endre gjeldende rettstilstand.

§ 3-4 nr. 1 bokstav c punkt iii: «Eksamen i ett og samme kurs kan gjentas inntil to ganger (se 3.b) nedenfor for tellende forsøk), likevel med de begrensningene som går fram av punkt iv til vii nedenfor. **Bestått masteroppgave kan ikke gjentas.**»

§ 3-4 nr. 3 bokstav a: «Man kan framstille seg til samme eksamen inntil tre ganger, se punkt b) under for tellende forsøk. **Bestått masteroppgave kan ikke gjentas.**»

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 5/17

Oppdatere møtekalenderen for SU

I sitt møte den 14. juni 2016 vedtok SU møtekalender for studieåret 2016/17 (sak 57/16).

For våren 2017 gjelder det følgende datoer:

Tirsdag 17. januar

Tirsdag 28. februar

Tirsdag 21. mars

Tirsdag 25. april

Tirsdag 23. mai

Tirsdag 13. juni

Det viser seg nå at 21. mars og 25. april ikke er mulig for studiedekanen.

Styret har møter 14. mars, 2. mai og 6. juni – det kan være et poeng for SU å holde sine møter i tide til å få styrebehandlet ting som eventuelt må videre.

En mulighet er å slå disse to møtene sammen til ett møte mandag 3. april (tirsdag 4. april er 546 opptatt hele dagen). Uke 14 er siste uken før påske.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 6/17***JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur******Forslag om tilføyelse i emnebeskrivelsen***

I emnebeskrivelsen heter det nå: «Emnet har plass til inntil 15 studentar. Plassane på JUS134-Kina blir tildelte gjennom loddtrekning blant dei interesserte. Inntil 5 av plassane kan tildelast til studentar som kan dokumentere tidlegare erfaring frå Kina eller ei særleg interesse for Kina og kinesisk rett.»

Vi ser at det ikke framstår som tydelig for studentene hva som ligger i det særskilte kravet for å bli vurdert til en av de fem reserverte plassene. Kravet tar klart nok sikte på søkere med kompetanse eller tilknytning et stykke utenfor det ordinære, men er fortsatt upresist.

For å imøtekomme et behov for avklaring av hvordan vilkåret blir forstått i opptaksprosessen, foreslås det at følgende tilføyelse gjøres i emnebeskrivelsen, her uthevet med fet skrift:

*Emnet har plass til inntil 15 studentar. Plassane på JUS134-Kina blir tildelte gjennom loddtrekning blant dei interesserte. Inntil 5 av plassane kan tildelast til studentar som kan dokumentere tidlegare erfaring frå Kina eller ei særleg interesse for Kina og kinesisk rett. **For å kunne bli tildelt plass på særskilt grunnlag, må studentene enten ha kinesisk språkkompetanse på et visst nivå, eller de må ha formalkompetanse om kinesisk kultur, historie, eller samfunnsliv. Erfaring fra Kina i form av lengre opphold i landet kan også være tilstrekkelig.***

Dette anses ikke å være strengere vilkår enn det som ble forsøkt uttrykt i den opprinnelige formuleringen.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 7/17**Søknad om forhåndstilsagn om fritak fra krav om engelsk spesialemne.**

Vi har mottatt en henvendelse fra Høgskolen i Lillehammer v/professor Geir Stenseth:

Vi er kjent med at fakultetsstyret [...] f.o.m dette studieåret har vedtatt obligatorisk spesialemne på engelsk i mastergraden i rettsvitenskap. Også vi så et slikt behov komme, og konverterte ett av våre 15 stp.-emner til å bli engelskspråklig i 2014 ("Western Legal Culture", tidligere "Rettskildelære II, sammenlignende rett og rettshistorie").

Ved fakultetet i Oslo anses deres krav om obligatorisk engelskspråklig emne som gjennomført av studenter fra HiL som har avlagt emnet «Western Legal Culture» som del av sin bachelorgrad (se <http://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/>). Våre studenter har tatt opp at dette også burde gjelde tilsvarende ved fakultetet i Bergen, og jeg sender deg da problemstillingen. Jeg antar at forholdet til vårt engelskspråklige emne ved HiL ikke var fremme da fakultetsstyret vedtok unntaksbestemmelsene, da jeg heller ikke kan se at kravet om engelskspråklige emne er inntatt i den toårige masterpåbyggingen for bacheloror (men her kan jeg jo ha oversett noe).

Uansett vil vi være takknemlig om dere nå kunne ta opp denne problemstillingen, og anse kravet om obligatorisk engelskspråklig emne som gjennomført av studenter fra HiL som har avlagt emnet «Western Legal Culture» som del av sin bachelorgrad.

Emnebeskrivelsen og «pensum» er ikke oppdatert i lenken fra UiOs hjemmeside ovenfor - oppdaterte lenker følger nedenfor.

*Emnebeskrivelse: <http://www.hil.no/content/view/full/55171/language/nor-NO>
"Pensum": <http://www.hil.no/pensum/Pensum-2016-2017/JUS2007-2>*

Det er grunn til å presisere at det ikke er tale om å godskrive bacheloremnet i seg selv, det er bare tale om at det spesifikke kravet om et *engelskspråklig* spesialemne skal anses oppfylt.

I vårt program er det krav om at (minst) et spesialemne skal være tatt på engelsk for studenter som ikke reiser ut på femte år. Kravet gjøres gjeldende for studenter som fullfører graden våren 2017 eller senere.

Hos oss er alle spesialemner på masternivå – i motsetning til masterprogrammet i Oslo har vi ingen valgerner på bachelornivå. Vi godskriver heller ikke emner i vårt program som er bestått på bachelornivå ved en annen norsk institusjon.

Det vil si at vårt krav er at det engelske emnet også skal være på masternivå, med de kravene til fordypning som ligger i det.

At Oslo anser engelskkravet for oppfylt også med emne på bachelornivå, henger formodentlig sammen med at de selv har valgerner på bachelornivå, og deres engelskkrav er formulert slik i

studieplanen: «Det er obligatorisk med et engelsk valgemne (bachelor- eller masternivå) hvis du ikke reiser på utveksling.» Med et slikt utgangspunkt er det nærliggende at også eksterne emner på bachelornivå kan oppfylle kravet. Hos oss er dette altså annerledes.

Da vi etablerte ordningen med obligatorisk engelsk spesialemne, tok vi sikte på at unntakene skulle være få og snevre – det er tilsiktet at den store hovedregelen skal være at alle tar et spesialemne på engelsk. Det er også tilsiktet at denne kompetansen skal knyttes til masternivået i studiet.

Det er riktig at enkelte emner som tas i utlandet av våre studenter på utveksling, ikke nødvendigvis er på masternivå ved vertsinstitusjonen. Vi anser likevel at *fremmedspråk*skravet isolert sett er oppfylt i disse tilfellene, idet studenter i utveksling vil ha langt mer bredde i sin fremmedspråklige portefølje enn det som blir tilfellet med ett enkelt engelskspråklig emne hjemme.

På denne bakgrunnen foreslås at det ikke åpnes for at engelske emner på bachelornivå anses å oppfylle kravet til engelskspråk i spesialemneporteføljen hos oss.

Avgjørelsen her anses å ligge innenfor studieutvalgets kompetanse, jf. Reglement for Det juridiske fakultet § 9. Det tilligger fakultetsstyret å foreta vesentlige endringer, noe som ikke foreligger her.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 9/17**Oppnevning av studentrepresentanter til oppgaveutvalget.****1. Bakgrunn for utredningen**

Fakultetsstyret gjorde i sak 74/16 vedtak om at ansvaret for å utnevne studentrepresentanter til oppgaveutvalgene flyttes fra JSU til fakultetet. Den aktuelle bestemmelsen i *Instruks om oppgavegjeving og sensur* har nå denne ordlyden:

1.1 Oppgaveutval

Oppgaveutval for kvart av dei fire første studieåra er kursansvarleg for det aktuelle kurset og to studentrepresentantar oppnemnd av fakultetet. Det kan gjerast heilt eller delvis unntak frå krav om studentdeltaking i utvalet dersom eigna studentrepresentantar ikkje let seg framskaffe.

Kursansvarleg skal trekkje inn ein eller fleire seminar- eller storgruppeleiarar i oppgaveutvalet. [...]

Studieutvalget hadde også foreslått å redusere antallet studentrepresentanter i oppgaveutvalget fra to til en, men dette forslaget ble forkastet av fakultetsstyret. Endringen av instruksjonen består således bare i at ansvaret for å utnevne studentrepresentanter til oppgaveutvalget flyttes fra JSU til fakultetet. Vi har sett på hvordan en slik ordning kan administreres.

2. Kriterier for ny ordning

Utredningen i forkant av fakultetsstyrevedtaket avdekket og drøftet fordeler og ulemper ved ordningen med oppgaveutvalg og studentrepresentasjon i utvalget. Forslaget her har til hensikt å ivareta hensynene bak studentrepresentasjon i oppgaveutvalg, og i størst mulig grad demme opp for ulempene det medfører.

Den sentrale hensikten med studentrepresentasjon i oppgaveutvalg er å fremme studiekvalitet. Studentenes deltakelse i oppgaveutvalget skal sikre at eksamensoppgavene er utformet på en slik måte at studentene har de nødvendige forutsetninger til å løse dem etter å ha fulgt undervisningen i det aktuelle emnet.

Studentrepresentantene i oppgaveutvalget må derfor ha god oversikt over undervisningen som er gitt i det aktuelle emnet, og være i stand til å sette seg inn i hvordan oppgaven oppfattes av den alminnelige student – men også av de studentene som befinner seg over eller under dette gjennomsnittet. De bør også ha overblikk over studieåret som helhet, slik at forventningene ved de ulike eksamener ikke bare står i forhold til undervisningen i det enkelte emne, men også har en indre sammenheng.

Den største ulempen ved studentrepresentasjon i oppgaveutvalget, er risikoen for lekkasjer. Universitets- og høyskoleloven pålegger universitetet å sørge for upartisk og faglig betryggende prøving av kandidatene. Lekkasjer fra oppgaveutvalg, slik vi vet at har forekommet, er ikke akseptabelt.

Det er altså avgjørende at studentrepresentantene er pålitelige, og forholder seg lojalt til arbeidsoppgaven og fakultetet.

I tillegg er ressursituasjonen ved fakultetet krevende. Det er viktig at ordningen med utvelgelse opptar minimalt med administrative ressurser.

Til sist er det rent praktiske og dels selvsagte hensyn som må ivaretas, som at man ikke kan sitte i oppgaveutvalg på et studieår der man selv har eksamener eller er arbeidsgruppeleder, ikke kan ha nære forbindelser til personer på det aktuelle studieåret, og at studentrepresentantene må ha ledig tid og arbeidskapasitet. Det er også påkrevd med en aktiv studierett ved Det juridiske fakultet.

3. Forslag til ny ordning

På grunnlag av utredningen og behandlingen i fakultetsstyret vil vi fremme følgende forslag:

I forbindelse med ansettelsen av arbeidsgruppeledere blir det i vårsemesteret sendt ut en forespørsel til eksisterende arbeidsgruppeledere om de ønsker å fortsette i jobben. Denne forespørselen vil fra vårsemesteret 2017 også omfatte en forespørsel om de kan tenke seg å sitte i oppgaveutvalg for studieåret 2017/2018.²

Studentrepresentantene til oppgaveutvalgene velges ut i en prosess som gjennomføres parallelt med ansettelsen av nye arbeidsgruppeledere. I tillegg til den opprinnelige søknaden til jobben som arbeidsgruppeleder og det nye intervjuet for arbeidet i oppgaveutvalget, kan fakultetets erfaringer med vedkommende som arbeidsgruppeleder tillegges vekt, herunder resultatet av den årlige spørreundersøkelsen som gjøres blant studentene i gruppene. Åtte studentrepresentanter utnevnes av fakultetet – to for hvert studieår. De sitter i ett år. De skal ikke sitte i oppgaveutvalg for det studieåret der de er arbeidsgruppeleder.

Erfaringsmessig er det noe vanskeligere å skaffe representanter til eksamener på 4. studieår. Det kan derfor særlig her bli aktuelt med unntaksregelen i andre setning om at kravet bortfaller om det ikke er mulig å skaffe egnet representant. Det er derfor svært viktig at regelen i tredje setning om at storgruppe-/seminarledere skal delta i oppgaveutvalget overholdes.

4. Begrunnelse

Ved å bruke erfarne arbeidsgruppeledere vil flere hensyn bli ivaretatt. Arbeidsgruppelederne er sterke studenter, men sentralt i deres arbeidsoppgave er å ivareta studenter på alle ferdighetsnivå. Derfor har arbeidsgruppelederne bedre forutsetninger til å foreta en vurdering på vegne av samtlige studenter enn det en gjennomsnittsstudent vil ha.

Arbeidsgruppeledere ansettes ikke bare på bakgrunn av faglige prestasjoner og antatt pedagogiske evner. Det er også avgjørende at de fremstår med høy integritet og tillit. Når de i tillegg har en periode bak seg som arbeidstakere ved fakultetet, har de normalt også opparbeidet et lojalitetsforhold, og de har fått anledning til å vise seg tilliten verdig. I den grad vi er i stand til å sikre oss mot lekkasjer og andre uheldige episoder i forbindelse med oppgaveutvalgene, er dette sannsynligvis det nærmeste vi kommer en betryggende ordning.

Utvelgelsen av studentrepresentanter til oppgaveutvalgene vil i alle tilfelle kreve ressurser av fakultetet. Ved å gjennomføre denne rekrutteringsprosessen parallelt med ansettelsen av nye arbeidsgruppeledere, vil ressursbruken minimeres.

² Ettersom arbeidsgruppelederjobben er tidkrevende, kan det tenkes at oppgaveutvalg er mest aktuelt for arbeidsgruppeledere som ikke vil fortsette et år til.

5. Evaluering av ordningen

For å vurdere hvordan ordningen har fungert, foreslår vi en evaluering ved utgangen av studieåret 2017/2018. Evalueringen skal særlig undersøke følgende momenter:

- Sikkerhet – er denne ivaretatt, eller er det fortsatt risiko for lekkasjer? Kjenner vi, JSU eller andre til nye lekkasjer?
- Representasjon – lykkes vi med å skaffe nok studentrepresentanter med den nye ordningen?
- Ressursbruk – hva koster ordningen fakultetet i administrative ressurser?
- Arbeidsbelastning og andre erfaringer - hvordan har studentene i oppgaveutvalgene opplevd oppgaven?
- Kvalitet – hvordan har ordningen bidratt til studiekvaliteten? Her er det viktig at det innhentes tilbakemeldinger fra samtlige emneansvarlige, i den grad det er mulig.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 10/17

JUS124 Tingsrett Emneansvar.

Vi har mottatt følgende henvendelse fra emneansvarlig Ingunn Elise Myklebust:

Fra: Ingunn Elise Myklebust
Sendt: 10. januar 2017 09:41
Til: Johanne Spjelkavik
Kopi: Bjørnar Borvik; Ernst Nordtveit
Emne: Kursansvar tingsrett

[...]

Eg har spurt Ernst om han vil ha kursansvaret i tingsrett saman med meg f.o.m. haust 2017, noko han gjerne ville, samt også akkurat nemnt dette i telefonsamtale med Bjørnar.

Ernst har heile vegen delt førelesingar i kurset saman med meg, så eg trur at delt formelt ansvar her vil vere ein fordel for å utvikle kurset framover, både i høve til det faglege, digitalisering og som ein del av studiereforma. Sjølv har eg etterkvart fått mange undervisningsoppgåver, og ønskjer også å frigjere litt tid til å utarbeide lærebok i planrett.

Mvh,
Ingunn

Ernst Nordtveit har fra før emneansvar for to spesialemner: JUS271-2-A Energy Law og JUS271-2-B Comparative Energy law - Renewable energy and energy market. Han er også involvert i JUS272-2-A American Law sammen med profesor II Larry Bakken. Dette antas ikke å være til hinder for at han overtar deler av emneansvaret for JUS124 Tingsrett. Det vises til Myklebusts argumenter.

Forslag til vedtak

Fra og med studieåret 2017/18 deles kursansvaret for JUS124 Tingsrett 50/50 mellom Ingunn Elise Myklebust og Ernst Nordtveit.

[Tilbake til sakslisten](#)